पुण्य नगरी
कोल्हापूर | शुक्रवार,८ ऑगस्ट २०२५

शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे : ज्ञानयोगी, कर्मयोगी

शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे यांचा ८ ऑगस्ट २०२५ रोजी स्मृतिदिन आहे. या निमित्त त्यांच्या कार्याचा घेतलेला थोडक्यात आढावा.

समाजातील बहुजनांच्या शिक्षणासाठी आयुष्य खर्ची घालणारे महाराष्ट्राच्या १२ जिल्ह्यांत व कर्नाटकातील एका जिल्ह्यात ज्ञानगंगा घरोघरी पोहोचविणारे बहुआयामी व्यक्तिमत्त्व म्हणजे शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे. त्यांचा जन्म दि. ९ जून, १९१९ रोजी सातारा जिल्ह्यातील पाटण तालुक्यातील रामापूर या छोट्या गावात झाला. त्यांनी अत्यंत प्रतिकूल परिस्थितीत गुरुदेव कार्यकर्त्यांच्या साथीने महाराष्ट्राच्या उस्मानाबाद, पुणे, सातारा, रायगड, कोल्हापूर, सोलापूर, सांगली, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, पेण, बेळगाव अशा जिल्ह्यांमध्ये ज्ञानमंदिरे उघडून येथील जनतेच्या शिक्षणाची सोय केली.

'ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यासाठी शिक्षण प्रसार' या ध्येयवादाने प्रेरित होऊन त्यांनी १९५४ मध्ये श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेची स्थापना केली. शिक्षणाने माणूस ज्ञानी व सुसंस्कारी

व्हावा, यासाठीच त्यांनी शिक्षण प्रसाराचे सतीचे वाण हाती घेतले. खेड्यामध्ये, वाड्या-वस्त्या व आदिवासी पाड्यामध्ये जाऊन लोकांना शिक्षणाचे महत्त्व पटवून दिले. आज या संस्थेची ४०७ शैक्षणिक संकुले शाळा, महाविद्यालये बालवाडी ते पदव्युत्तर शिक्षण दहा हजार गुरुदेव कार्यकर्त्यांच्या साथीने भारताची तरुण पिढी आत्मविश्वासाने घडवत आहेत. बापूजींच्या शैक्षणिक कार्यात त्यांच्या पत्नी संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे यांचे योगदान मोठे आहे. त्यांच्या भक्कम पाठिंब्यामुळेच बापूजी तेरा जिल्ह्यांत संस्कार केंद्रे उभी करू शकले. ग्रामीण भागात राहणाऱ्या समाजातील वंचित घटकांपर्यंत शिक्षणाची गंगोत्री पोहोचविण्याच्या केलेल्या कार्यामुळे शासन व विविध संस्था यांनी बापूजींना मानपत्र दिले. बापूजींच्या पवित्र स्मृतीस कोटी कोटी प्रणाम.

- हितेंद्र साळुंखे, सहायक ग्रंथपाल,
विवेकानंद कॉलेज, कोल्हापूर

पुढारी MY कोल्हापूर शुक्रवार, ८ ऑगस्ट २०२५

डॉ. बापूजी साळुंखे यांच्या स्मृतिदिनी आज विविध कार्यक्रमांचे आयोजन

कोल्हापूर : पुढारी वृत्तसेवा

शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे यांचा ३८ वा स्मृतिदिन शुक्रवारी (दि.८) सकाळी १०.३० वाजता स्मृतिभवन येथे होणार आहे. समारंभासाठी प्रमुख पाहुणे म्हणून शालेय शिक्षण राज्यमंत्री पंकज भोयर उपस्थित राहणार आहेत.

अविनाश भारती 'आजची संस्कृती व डॉ. बापूजी साळुंखे यांची विचारधारा' या विषयावर व्याख्यान होणार आहे. संस्थेचे कार्याध्यक्ष प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे यांच्या अध्यक्षतेखाली कार्यक्रम होणार आहे. यावेळी संस्था सेक्रेटरी प्राचार्य शुभांगी गावडे, संस्थेचे सहसचिव (प्रशासन) एस. एम. गवळी, संस्थेचे सहसचिव (अर्थ) प्राचार्य डॉ. मिलिंद हुजरे, संस्थेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी कौस्तुभ गावडे, संस्थेचे आजी-माजी पदाधिकारी उपस्थित राहणार आहेत. याप्रसंगी संस्थेतील गुणवंत विद्यार्थ्यांचा सत्कार मान्यवरांच्या हस्ते होणार आहे.